

MITROPOLIA OLTENIEI

REVISTA

ARHIEPISCOPIEI CRAIOVEI,
ARHIEPISCOPIEI RÂMNICULUI,
EPISCOPIEI SEVERINULUI ȘI STREHAI EI,
EPISCOPIEI SLATINEI ȘI ROMANAȚILOR
ȘI
A FACULTĂȚII DE TEOLOGIE - CRAIOVA

ANUL LXVIII (809-812), NR. 5-8, MAI-AUGUST, 2016

EDITURA MITROPOLIA OLTENIEI
CRAIOVA
ISSN 1013-4239

COLEGIUL DE REDACȚIE

PREȘEDINTE

Î.P.S. Acad. Prof. Univ. Dr. IRINEU POPA,
Arhiepiscopul Craiovei și
Mitropolitul Olteniei

MEMBRI

Î.P.S. VARSANUFIE, Arhiepiscopul Râmnicului
P.S. NICODIM, Episcopul Severinului și Strehaiei
P.S. SEBASTIAN, Episcopul Slatinei și Romanașilor
P.S. Lect. Univ. Dr. EMILIAN LOVIȘTEANUL,
Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului
Acad. Pr. Prof. Univ. Dr. MIRCEA PĂCURARIU
Acad. Prof. Univ. Dr. ION DOGARU
Pr. Prof. Univ. Dr. JOHN BRECK (Franța)
Pr. Prof. Univ. Dr. PAUL NADIM TARAZI (USA)
Prof. Univ. Dr. NICOLAE RODDY (USA)
Prof. Univ. Dr. ARISTOTLE PAPANIKOLAOU (USA)
Pr. Prof. Univ. Dr. VIOREL IONIȚĂ (Elveția)
Prof. Univ. Dr. PAVEL CHIRILĂ
Pr. Prof. Univ. Dr. CONSTANTIN PĂTULEANU

DIRECTOR

Pr. Conf. Univ. Dr. PICU OCOLEANU

REDACTOR ȘEF

Pr. Conf. Univ. Dr. ADRIAN BOLDIȘOR

COORDONATOR REVISTĂ

Pr. Lect. Univ. Dr. IONIȚĂ APOSTOLACHE

CORECTOR REVISTĂ

Pr. Drd. CĂTĂLIN DAN

TEHNOREDACTARE/PREGĂTIRE PENTRU TIPAR
VALENTIN CORNEANU

Revista Mitropolia Olteniei este recunoscută CNCS în categoria B

CUPRINS

STUDII

ÎPS Acad. Prof. Univ. Dr. IRINEU POPA Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei <i>Autoritate și slujire în Trupul tainic al Domnului după învățătura ortodoxă.....</i>	7
PS Conf. Univ. Dr. EMILIAN LOVIȘTEANUL <i>Parohia în istoria și spiritualitatea creștin-ortodoxă românească.....</i>	68
Acad. RĂZVAN THEODORESCU <i>Oltenia lui Constantin vodă Brâncoveanu.....</i>	80
Pr. Conf. Univ. Dr. MARIN COJOC <i>Teritoriile dunărene și sud-dunărene la începutul sec. VI.....</i>	84
Pr. Lect. Univ. Dr. SERGIU-GRIGORE POPESCU <i>Parohiile Craiovei în primele patru decenii ale secolului al XX-lea (Partea I).....</i>	97
Pr. Lect. Univ. Dr. ION REȘCEANU <i>Traducerea Bibliei în limba română: o evaluare a surselor critice în contextul epocii.....</i>	120
Pr. Lect. Univ. Dr. NICUȘOR BELDIMAN <i>Doi reprezentanți de seamă ai Amvonului românesc: Pr. Prof. Nicolae Petrescu și Pr. Prof. Dr. Sebastian Chilea.....</i>	133
Pr. Lect. Univ. Dr. NICHIFOR TĂNASE <i>Estetica ascetismului. „Simțirea” (aisthesis) apofaticului ca iradiere a prezenței interioare a lui Hristos (prolegomene pentru un dialog între ascetică și fenomenologie).....</i>	149
Lect. Univ. Dr. DANIEL LEMENI <i>Paternitatea spirituală în monahismul siro-oriental (sec. VII-VIII): cazul lui Dadisho' Qatraya.....</i>	164

Pr. Dr. LAURENȚIU RĂDOI

La 625 de ani de atestare a Râmnicului - epoca lui Mircea cel Bătrân, moment de seamă în istoria județului Vâlcea (1386-1418)..... 176

Arhid. Prof. Drd. NICUȘOR LĂZĂRICĂ

Compozitori de polielee din secolul al XIX-lea mai puțin cunoscuți..... 218

Drd. SORIN VĂCĂRUȘ (Protos. NIFON)

Taina Botezului - restaurarea chipului lui Dumnezeu în om..... 235

Pr. Drd. MĂDĂLIN-ȘTEFAN PETRE

Eshatologia, parte integrantă a învățaturii de credință și a gândirii teologice. Eshatologia incoativă..... 254

TRADUCERI ȘI DIORTOSIRI

Din Cuvântările Sfântului Petru al Argosului: Cuvântul de laudă la Sfânta Ana și Cuvântul la Zămislirea Sfintei Ana, când a luat în pântece pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu

(Traducere de Pr. Conf. Univ. Dr. CONSTANTIN I. BĂJĂU) 263

PREDICI, COMENTARIIL, MEDITAȚII

Dr. ION FRASIN

Omilie la cuvintele: „Tu ești Hristos Fiul lui Dumnezeu cel viu, Lumina cea adevărată”..... 279

CĂRȚI ȘI REVISTE, LANSĂRI EDITORIALE ȘI RECENZII

Drd. DORU MARCU

Pr. Conf. Univ. Dr. Nicolae Răzvan Stan coord., Misiunea Bisericii Ortodoxe în Contextul Actual, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2016, 332 p..... 285

Arhid. Drd. NICUȘOR LĂZĂRICĂ

Pr. Adrian Cristian Mazilița, Cultura muzicală religioasă din Mehedinți în secolele XIX-XX, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2015, 297 p..... 292

CONTENTS

STUDIES

- His Eminence Acad. Prof. PhD IRINEU POPA
Archbishop of Craiova and Metropolitan of Oltenia
Authority and Diakonia within the Mysterious Body of Our God According to the Orthodox Teaching..... 7
- His Eminence Senior Lecturer PhD EMILIAN LOVIȘTEANUL
Vicar Bishop of Archdiocese Râmnic
La paroisse dans l'histoire et la spiritualité chrétienne-orthodoxe roumaine..... 68
- Acad. RĂZVAN THEODORESCU
Oltenia of the Prince Constantin Brâncoveanu..... 80
- Fr. Senior Lecturer PhD MARIN COJOC
The Danubian and South-Danubian Territories at the beginning of the 6th Century..... 84
- Fr. Lecturer PhD SERGIU POPESCU
The Parishes of Craiova in the First Four Decades of the Twentieth Century (First Part)..... 97
- Fr. Lecturer PhD ION REȘCEANU
Translations of the Bible into Romanian (1688): Evaluating the Sources in the Cultural Context of the Era..... 120
- Fr. Lecturer PhD NICUȘOR BELDIMAN
Two Proeminent Representatives of the Romanian Sermon: Rev. Prof. Nicolae Petrescu and Rev. Prof. PhD. Sebastian Chilea..... 133
- Fr. Lecturer PhD NICHIFOR TĂNASE
The Aesthetics of Asceticism. 'The feeling' (aisthesis) of the Apophatic as Irradiance of the Inner Presence of Christ (Prolegomena for a Dialogue between Ascetic and Phenomenology)..... 149

Lecturer PhD DANIEL LEMENI

*The Spiritual Paternity in the Syro-Oriental monachism (7th c. – 8th c.):
the case of Dadisho' Qatraya.....* 164

Fr. PhD LAURENȚIU RĂDOI

*625 Ears form the Attestation of Râmnic – the Age of Mircea the Old a
Very Important Moment in the History of Vâlcea District (1386-1418)...* 176

Arch. NICUȘOR LĂZĂRICĂ

Composers of polyeleos from the nineteenth century less known..... 218

SORIN VĂCĂRUȘ (NIFON)

*The Mystery of Baptism – the Restauration of the Image of God within
the Human.....*
235

Fr. MĂDĂLIN-ȘTEFAN PETRE

*The Eschatology, Part of the Institutes of Faith and Theological Thinking.
The Inchoative Eschatology.....* 254

TRANSLATIONS

*From the Speeches of Saint Peter of Argos: The Word of Praise for Saint
Anne and the Word for the Conception of Saint Anne, when she took in the
womb the Most Holy Mother of God
(Fr. Senior Lecturer PhD CONSTANTIN I. BĂJĂU)* 263

HOMILIES, COOMENTS, MEDITATIONS

PhD ION FRASIN

*Homily for the Words: 'You are Christ, the Son of the Living God,
the True Light'* 279

BOOKS, MAGAZINES, AND REVIEWS EDITORIAL LAUNCH

DORU MARCU

*Fr. Senior Lecturer PhD Nicolae Răzvan Stan coord.,
The Mission of the Orthodox Church in the Current Context,
Publisher Mitropolia Olteniei, Craiova, 2016, 332p.....*285

Arch. NICUȘOR LĂZĂRICĂ

*Fr. Adrian Cristian Mazilița, The Religious Musical Culture from
Mehedinți between XIX-XX Centuries, Publisher Mitropolia Olteniei,
Craiova, 2015, 297 p.....* 292

CĂRȚI ȘI REVISTE, LANSĂRI EDITORIALE ȘI RECENZII

**Pr. Conf. Univ. Dr. Nicolae Răzvan Stan coord.,
Misiunea Bisericii Ortodoxe în Contextul Actual,
Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 2016, 332 p.**

Biserica Ortodoxă, păstrătoare și continuatoare a tradiției Sfinților Părinți, răspunde permanent la problemele societății moderne și post-moderne. Biserica are datoria de a fi conectată la realitățile contextului prezent și de a oferi membrilor ei răspunsuri potrivite ca sprijin pe acest drum al apropierii de Dumnezeu. O posibilitate consacrată rămâne publicația teologică, accesibilă cititorilor, dornici de o informare cât mai actuală despre frământările culturale, filozofice și mai ales teologice.

O atare lucrare o reprezintă și volumul intitulat *Misiunea Bisericii Ortodoxe în Contextul Actual*, realizat în cadrul Centrului de Studii Teologice și Interreligioase (CSTI) al Facultății de Teologie Ortodoxă, Universitatea din Craiova, și editat de către decanul facultății, Pr. Conf. Univ. Dr. Nicolae Răzvan Stan. Acest studiu de misiologie a fost tipărit la editura Mitropolia Olteniei, anul 2016, cu binecuvântarea *Înaltpreasfințitului Dr. Irineu, Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei*, care deschide și prezentul volum cu o scurtă introducere, anume „**Cuvânt înainte: Misiunea Bisericii Ortodoxe în contextul actual**” (pp. 7-10). Acest prim cuvânt reprezintă unul din cele 16 studii ale acestei lucrări de cercetare. Părintele Mitropolit Irineu trasează direcția cercetării atunci când afirmă clar că Biserica Ortodoxă este misionară prin structura și prin ființa ei. Ca o datorie, „acest volum răspunde unei necesități misionare a preoților și credincioșilor din cadrul Mitropoliei Olteniei și are drept scop familiarizarea acestora cu răspunsurile pe care teologia și spiritualitatea ortodoxă le formulează cu privire la principalele curente și tendințe de gândire și de comportament cu care se confruntă Biserica astăzi” (p. 10).

Studiul Preasfinției Sale, *Conf. Univ. Dr. Nicodim Nicolăescu*, Episcop al Severinului și Strehaiei, intitulat „**Filantropia creștină. Temeiuri scripturistice și patristice**” (pp. 11-48) lămurește cum trebuie înțeleasă activitatea filantropică, în litera Scripturii și în duhul patristic (cu exemple din teologia Sfinților Vasile cel Mare și Ioan Gură de Aur). A fi filantrop ne aduce la asemănarea cu Dumnezeu, Iubitorul de oameni prin excelență. Dacă credința fără fapte este moartă (Iacov 2, 26), Biserica, în totalitatea ei, trebuie să cultive o atitudine de milostenie și să păstreze vie conștiința că „fără o iubire a lui Dumnezeu, a aproapelui, fără filantropie

creștină, fără cinstirea și respectarea preoților, nu se poate moșteni Împărăția lui Dumnezeu” (p. 48).

Al treilea studiu al volumului, **„Strategii misionare privind revitalizarea vieții parohiale în societatea românească actuală”**, este semnat tot de către un ierarh, anume *PS Conf. Univ. Dr. Emilian Lovișteanul*, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului. Articolul se desfășoară pe parcursul a 22 de pagini (pp. 49-70), structurat în două mari părți și anume: I. Parohia: strategii misionare ale preotului și II. Misiunea Bisericii în parohie prin preoți și laici. În prima parte, Preasfințitul Emilian propune câteva activități misionare, pentru a revitaliza viața creștină în parohie și anume: misiune prin Sfintele Slujbe; predica, care trebuie să fie una vie, conștientizând că „formalismul predicilor unor preoți afectează viața parohiei și blochează comunicarea valorilor Ortodoxiei în contextul evoluției științifice, a modernizării societății și a înnoirii generațiilor de creștini” (p. 53); implicarea în activități culturale și filantropice (Liturghia după Liturghie). În partea a doua, trebuie remarcat realismul analizei situației prezente a ceea ce înseamnă Biserica pentru *creștinul* de azi. Din nefericire, „Dumnezeu este necunoscut de mulți și Biserica este văzută ca un loc unde te botezi, te cununi și ești înmormântat” (p. 63). De asemenea, este analizată și situația misiunii în contextul migrației românilor ortodocși, unde problemele cer o implicare activă a preoților, dar și pastorația persoanelor care suferă de dependența alcoolică, o problemă care are la bază o deviere duhovnicească. Preoții și familiile persoanelor din această categorie trebuie să con-lucreze împreună, prin rugăciune și faptă, la re-dăruirea demnității umane a celor în cauză.

Următorul articol aparține însuși coordonatorului acestui volum, anume Părintelui decan *Nicolae Răzvan Stan* și este intitulat **„Secularizarea și consecințele sale în viața societății și a Bisericii: o abordare din perspectiva teologiei și a spiritualității ortodoxe”** (71-92). Așa cum este enunțat din titlu, secularizarea se opune perspectivei ortodoxe asupra dimensiunii vieții, centrul de greutate fiind transferat de la Dumnezeu la om. Realitatea nouă la care ne cheamă secularismul nu are loc și pentru Dumnezeu, propunând doar o viziune materialistă despre existență, care începe și se termină aici și nicidecum nu se împlinește în Împărăția lui Dumnezeu. Părintele decan prezintă o parte din manifestările și formele acestui proces ideologic, dar și care este perspectiva ortodoxă asupra acestui fenomen. De reținut este faptul că „pericolul secularizării poate fi depășit foarte ușor prin luarea în serios a statutului de creștin, prin trăirea permanentă a tot ceea ce înseamnă viața duhovnicească” (p. 83).

Pr. Conf. Univ. Dr. Constantin Băjău ne vorbește despre **„Valorile căsătoriei creștine și riscul pierderii acestora în societatea secularizată**

modernă”, reprezentând un exemplu real a ceea ce poate aduce secularismul, analizat în studiul precedent. Părintele Constantin face o incursiune în tradiția patristică și ne oferă ca model teologia căsătoriei în perspectiva marelui predicator de secol IV, anume a Sfântului Ioan Gură de Aur. Rămâne să ne însușim aceste valori ale căsătoriei creștine și să le facem cunoscute tinerilor care au ajuns în pragul căsătoriei și ezită să întemeieze o familie.

Al VI-lea articol aparține *Pr. Conf. Univ. Dr. Adrian Ivan* și este intitulat **„Principii ale propovăduirii Cuvântului lui Dumnezeu în contextul secularizării contemporane”** (pp. 108-129). Părintele Profesor vorbește despre pastorație ca fiind „dedicată lucrării preotului între oameni și se raportează în mod direct la problemele lor” (pp. 109-110). Un principiu de bază al lucrării pastorale îl reprezintă propovăduirea de toată vremea, prin predică și prin viața noastră. Găsim în text 10 sfaturi despre cum trebuie să fie o predică, care la rândul lor pot fi dezvoltate în diferite direcții. Totodată, spre sfârșitul articolului este analizată perspectiva unei activități catehetice a preotului care înseamnă „o ieșire preotului în afara zidurilor Bisericii, ea reclamă prezența lui în cetate, în școală, în instituțiile de cultură și de protecție socială etc.” (p. 126).

Articolul denumit **„Religia în postmodernitate. Destinul ei într-o lume secularizată”** (pp. 130-157) este semnat de către *Pr. Conf. Univ. Dr. Adrian Boldișor* și cuprinde două mari părți. În prima parte a studiului, cititorul este introdus în logica dialogului din punct de vedere creștin. „Dialogul rămâne singura posibilitate de a te face cunoscut aproapelui și de a încerca să-l cunoști pe acesta cât mai bine” (p. 133). În partea a doua a studiului, Părintele Adrian tratează pe larg două mari *religii* ale postmodernității, anume „Teologia morții lui Dumnezeu” și „New Age-ul”. Din nefericire, „efortul modern de a scrie certificatul morții lui Dumnezeu” (p. 140) a fost și este susținut de mari personalități, printre care un reprezentant de seamă rămâne Thomas J.J. Altizer. Acesta acuza biserica istorică de pierderea graduală a vieții religioase, astfel că în centrul teologiei propuse de către el este „sublinierea distincției dintre mesajul lui Hristos cel Întrupat și dezvoltarea creștinismului în istorie” (p. 143). Referitor la mișcarea sincretistă numită New Age, Părintele Profesor enumeră cele mai importante caracteristici ale acesteia. Deși se vorbește despre Hristos ca „Învățătorul universal”, ideologia New Age-ului nu recunoaște activitatea de răscumpărare realizată de Hristos Domnul. Mai mult decât atât, nu se recunoaște nicio autoritate spirituală, astfel că nimeni nu este răspunzător pentru nimic. Ideea de iertare sau responsabilitate este eliminată. Concluziile articolului pot fi înțelese mai mult ca răspunsuri la aceste noi curente ale postmodernității.

Pr. Conf. Univ. Dr. Gheorghe Zamfir a realizat un studiu numit **„Provocări ale noilor mișcări religioase și pseudo-religioase în lumea de astăzi. Evaluare din perspectivă creștină”** (pp. 158-177). Cercetarea pornește de la premisa că în spațiul românesc fenomenul religios s-a diversificat și că există o piață religioasă pe gusturile omului modern. Într-un mod sintetizator, sunt analizate anumite noi mișcări religioase (mai degrabă pseudo-religioase), cum ar fi: bahaismul (p. 159), New Age-ul (p. 163), neopăgânismul (p. 166) și ocultismul, cu cele trei direcții principale, astrologia, vrăjitoria și magia (p. 169). Concluzia foarte pertinentă a studiului rămâne că aceste noi mișcări religioase „sunt de-a dreptul incompatibile cu calitatea de creștin” (p. 176). Pentru slujitorii Bisericii se recomandă „atitudinea medicului care are în fața sa un bonav, demn de toată atenția, gândind că rătăcirea în care se află acel om, poate este rezultatul unor frământări și căutări sufletești, dornic de a duce o viață aleasă, dar din nefericire a fost călăuzit pe un drum greșit” (p. 177).

Articolul **„Bioetică și soteriologie. Provocări, riscuri și manipulări ale bioingineriilor și biotehnologiilor de azi”** (pp. 178-188), redactat de către *Pr. Conf. Univ. Dr. Picu Oculeanu*, ne propune o analiză teologico-științifică. Știința de azi caută să schimbe realitatea în care trăim, indiferent de costurile materiale și mai ales morale. Partea principală a studiului lămurește cum trebuie să înțelegem acțiunea numită transplantul de organe, din perspectiva a trei posibile modalități. Prima dintre ele, catalogată ca o monstruoasă acțiune, rămâne, din nefericire, traficul de organe. Aici implicațiile morale sunt mai mult decât evidente. A doua posibilitate, nu fără implicații morale, rămâne colectarea de organe conform cu teoria științifică a morții cerebrale, adică a morții creierului. Teoria această consideră că „nu încetarea inimii de a mai bătea, ci coma ireversibilă reprezintă criteriul de identificare și definiția propriu-zisă a morții” (p. 181). Analiza teologică consideră ca act imoral (păcat strigător la cer) acest mod de a procura organe, iar „demersul epistemologic de redefinire a morții, în toată perversitatea sa, este dublat astfel de o strategie de hipnotizare a conștiinței morale” (p. 182). A treia posibilitate de a procura organe rămâne calea artificială, prin intermediul bioingineriilor și biotehnologiilor mai noi. Aici sunt analizate foarte lămuritor terapiile de regenerare cu celule stem, clonarea și construcția de minuscule de țesuturi cu celule vii. În partea a doua a studiului, Părintele Oculeanu face o confruntare a acestor realizări științifice cu perspectiva creștină și concludă că „dacă bioetica vrea să se ridice la nivelul provocărilor asupra cărora se apleacă, ea trebuie să devină cu adevărat o etică a Vieții, a lui Hristos, Mântuitorul lumii” (p. 187).

Al X-lea articol al volumului a fost scris de către *Arhid. Conf. Univ. Dr. Gelu Călina* și este intitulat **„Impactului fenomenului migrației și**

288

identificarea unor soluții misionar-pastorale pentru familiile împărțite” (pp. 189-204). Fenomenul migrației nu este unul nou, ne spune Părintele Profesor, ci dimpotrivă, găsim exemple și în istoria poporului sfânt. Din punct de vedere al Sfintei Scripturi, „răspunderea noastră morală în recepția fenomenului migrator rezidă în principiul ospitalității” (p. 193). Pentru că migrația rămâne o preocupare pastorală a Bisericii, putem vorbi despre o teologie a migrației, iar solidaritatea activă cu imigranții rămâne doar respectarea îndemnului Mântuitorului Hristos. Astfel, „în centrul virtuții creștine a ospitalității se află învățătura Bisericii despre valoarea persoanei umane, iar prin promovarea ospitalității nu facem altceva decât să promovăm și să protejăm demnitatea umană” (p. 197).

Diac. Conf. Univ. Dr. Ionel Ungureanu tratează subiectul **„Consumul: asumări și delimitări într-o înțelegere ortodoxă”** (pp. 205-215). Așa cum autorul ne sugerează, consumul, mai ales cel economic, este în directă legătură cu două fenomene descrise, anume cu liberalismul și cu globalizarea. Fără să fim conștienți, liberalismul „aduce un nou tip de sclavie, cea a lucrurilor și nevoilor” (p. 207). În același timp, globalizarea destabilizează societatea și deschide o poartă largă individualismului. În ultima parte a articolului, deși conștient că analiza cere mult mai mult conținut, autorul trasează anumite limite ale consumului. Deși există și un consum care să mulțumească anumite nevoi și necesități, totuși printr-un consum exacerb „se caută un substitut pentru crize și insuficiențe ale realității launtrice” (p. 212). Un prim pas ar trebui făcut ca actul de consum să fie așezat în relație cu Dumnezeu, iar ceea ce este consumat să fie considerat ca dar. Mai mult decât atât, trebuie să devenim conștienți de faptul că există un consum inutil care trebuie eliminat și care ne-ar așeza în limitele normale și morale ale consumului.

Articolul **„Biserica Ortodoxă Română: organizare actuală”**, propus de către *Pr. Lect. Univ. Dr. Sergiu Popescu*, însumează 33 de pagini (pp. 216-248) și este împărțit în două mari părți, la care se adaugă mai multe sub-puncte pentru fiecare parte. Prima parte a fost numită simplu *I. Cadrul istoric*, unde avem următoarele părți: I.1. Autocefalia Bisericii Ortodoxe Române, II.2. Înființarea Patriarhiei Române. A doua parte a articolului, mult mai extinsă, a fost numită *II. Organizarea actuală a Bisericii Ortodoxe Române*, unde au fost analizate mai multe subiecte și anume: II.1. Organizarea canonică și administrativă, II.2. Organizarea centrală bisericească, II.3. Organizarea la nivel local, II.4. Învățământul teologic și religios, II.5. Asistența social-religioasă și II.6. Activitatea editorial-publicistică și mass-media. Consider îndreptățită analiza realizată prin acest studiu, un real folos să știm situația istorică dar și actuală a Bisericii Ortodoxe Române.

Următorul articol aparține *Pr. Lect. Univ. Dr. Ion Reșceanu* și este intitulat **„Implicații ale mediului audio-vizual și virtual”** (pp. 249-260). După o scurtă introducere referitoare la nevoia de adaptare a mijloacelor prin care Biserica trebuie să transmită mesajul Evangheliei lui Hristos, studiu ne familiarizează cu două acțiuni complementare atunci când vine vorba de acțiunea misionară, anume comunicarea și limbajul care trebuie folosite. Dacă conținutul comunicării este Hristos, limbajul eclezial/bisericesc trebuie să fie unul conectat la realitatea actuală. Apoi, sunt analizate cele mai importante mijloace ale comunicării moderne pe care Biserica le-a însușit, mai mult sau mai puțin reușit, anume despre radio, televiziune și despre Internet. Concluzia Părintelui Profesor este că Biserica nu trebuie să fugă de aceste mijloace, ci, dimpotrivă, trebuie să utilizăm pe cât posibil aceste unelte pentru dimensiunea misionară a Bisericii.

Următorul articol este unul mai tehnic prin prisma subiectului tratat, anume **„Cunoașterea legislației civile actuale, a actelor normative și a protocoalelor cu incidență în domeniul libertății religioase și regimului general al cultelor”** (pp. 261-279) și este semnat de către *Pr. Lect. Dr. Adrian-Cristian Mazilița*. Deoarece „cunoașterea de către slujitorii Bisericii a legislației civile actuale, a actelor normative și a protocoalelor cu incidență în domeniul libertății religioase și regimului general al cultelor este absolut necesară” (p. 261), Părintele Profesor propune familiarizarea cu cadrul legal din spațiul românesc, anume cu Constituția României (revizuită în 2003), dar și cu anumite expresii cum ar fi libertatea de conștiință, libertatea religioasă sau regimul general al cultelor. Mai mult decât atât, în câteva pagini, este descris conținutul pentru *Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor* (pp. 265-270). Este amintit și *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române* (aprobat în 2008), precum și regulamentele de aplicare a acestui Statut.

Pr. Lect. Univ. Dr. Ion Sorin Bora dezbate un subiect foarte important, anume **„Pastorația tinerilor în contextul societății actuale”** (pp. 280-304). Dacă tinerii reprezintă cea mai activă parte a societății, evident că ei sunt, pe drept numiți, prezentul și viitorul Bisericii, de care trebuie să ne îngrijim, cu timp și fără timp. Grija pastorală pentru tineri aparține preotului care „poate deveni factor activ și pozitiv în pastorația tinerilor din parohia sa în măsura în care el însuși dovedește împlinirea cu strictețe a poruncilor divine, plin de râvnă pentru misiunea încredințată lui, realizează o cunoaștere realistă a societății în care trăiește el și enoriașii săi” (p. 283). Pentru a fi considerat apostolul tânărului de azi, preotul trebuie să cunoască posibilele motive pentru care tinerii se îndepărtează de Dumnezeu, să le fie alături în lupta de a depăși anumite dificultăți, precum singurătatea, anturajul sau, de foarte multe ori, boala trupească. Părintele profesor insistă

pe modelul familiei preotului, dar propune și diverse activități în domeniul pastorației tinerilor, în funcție de grupa de vârstă. Pentru că tinerii au nevoie de sinceritate, preotul trebuie să devină prietenul acestora, care are vocația iertării.

Ultimul articol al acestui volum misionar este semnat de către *Arhid. Lect. Univ. Dr. Ioniță Apostolache* și este intitulat „**Ateismul actual și apologia creștină contemporană**” (pp. 305-332). Fără îndoială că ateismul înseamnă refuzul lui Dumnezeu și credința că știința poate să explice totul. Articolul propune anumite lămuriri etimologice (gr. *a*-fără și *theos*-Dumnezeu, adică fără Dumnezeu), după care aduce subiectul în contrast cu Sfânta Scriptură și cu perspectiva Sfinților Părinți față de cei care nu cred în Dumnezeu. Pentru a ajunge la ateismul contemporan, Părintele Profesor aduce aminte de momentul Iluminismului, punct în care rațiunea devine lentila prin care trebuie văzută viața omului. Mai apoi, filozoful și teologul Nikolai Berdiaev este dat ca model pentru critica ateismului contemporan. Ateismul vremurilor noastre luptă împotriva convingerilor religioase, folosindu-se de paradigma evoluționismului, față de care Biserica trebuie să aibă o poziție apologetico-mărturisitoare permanentă, având conștiința bimilenară că Hristos este Lumina și Viața lumii.

Așadar, volumul tratează subiecte de actualitate, fără a le epuiza însă. Fiecare articol își are rolul său, ceea ce dă conținut întregului studiu. Recomand cu încredere această muncă, care va trebui, desigur, să crească și să rodească pentru viitorul misionar al Bisericii de azi și de mâine.

(Drd. DORU MARCU¹)

¹ Universitatea din Craiova, Facultatea de Teologie Ortodoxă.